

Obvodné kolo 59. ročníka Biologickej olympiády
kategória F „Rastliny a zvieratá našich lesov“
školský rok 2024/2025
Test – starší žiaci

Test pre žiakov 5. ročníka :

Všeobecné informácie: Milí súťažiaci, pri tejto súťaži budete mať viackrát možnosť z dvoch – troch podobných obrázkov rastlín, alebo živočíchov vybrať obrázok predpísaného druhu a pod ten „správny“ obrázok napísať názov druhu. Ale to nie je všetko. Okrem obrázka, ktorý má poradové číslo ako otázka, máte obrázky „navyš“ – obrázky listov, plodov, kvetov a iného. Tie sú označené číslicami, alebo písmenami abecedy. Z nich treba vybrať tie, ktoré patria ku „poradovému“ obrázku a pripísať ich ku tomuto. Príklad : Máte obrázok kvetu čerešne pod poradovým číslom napr. 9. Medzi obrázkami listov nájdete list čerešne, s označením napr. písmenom V. Pripíšete (teda priradíte) písmeno V ku obrázku kvetov čerešne, tak isto priradíte napr. písmeno Z, ktoré označuje plody čerešne a všetko, čo označuje niektorú časť čerešne.

Bude to vyzeráť takto:

9. pod obrázkom kvetov bude : Čerešňa obyčajná, V, Z, 1, atď. (1 znamená názov plodu = kôstkovica, ktorý nájdete v pomôcke – v zozname názvov plodov).

Pomôcka: Zoznam botanických názvov plodov rastlín :

Krídlatá nažka, šešuľa, tvrdka, súdkovitá nažka, tobolka, oriešok, nažka, malvica, šišková bobuľa, kôstkovica, mechúrik, krídlaté semeno, bobuľa, plodstvo kôstkovičiek, struk, pastruk, hruškovitá malvica, vajcovitá nažka v guľatej ostnatej čiastke.

Časť 1.

Ku názvu každého nižšie zobrazeného druhu treba priradiť všetky obrázky častí tu zobrazených rastlín, ktoré patria ku príslušnému druhu.

Autor testu: Mgr. Eva Repková
Recenzent: Ing. Ladislav Roller, PhD.

Vydal: Slovenská komisia Biologickej olympiády a Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava 2025

1 - jeden z dvoch druhov drevín, ktoré poskytujú hmyzu množstvo kvalitného medu. „Plody“ tejto dreviny sú potravou lesnej zveri.

Názov dreviny

Priradené obrázky

Názov plodu

2 - stržeň tohto druhu je mäkký a používa sa pri mikroskopovaní. Druh sa vyskytuje v nadmorskej výške 500 m a vyššie. Plody môžu uvoľňovať malé množstvo jedovatého kyanovodíka.

Názov druhu

Priradené obrázky

Názov plodu

3 - z plodov tohto druhu sa páčil alkohol – ako liek proti dyzentérii. Plody obsahujú dvakrát toľko C- vitamínu ako citróny, ale i malé množstvo jedovatého kyanovodíka, preto ich dnešná medicína neodporúča konzumovať väčšie množstvo.

Názov druhu

Priradené obrázky

Názov plodu

4 - konáre tohto druhu sú v mladosti zelenkasté, neskôr menia farbu na červenohnedú. Dožíva sa 100 – 150 rokov. Listy sa na jeseň sfarbujú do červena. Z mladých konárikov sa získava žlté a červené farbivo.

Názov druhu

Priradené obrázky

Názov plodu

5- kvety sú jednodomé, jednopohlavné aj obojpohlavné. Domovinou druhu je južná Európa a západná Ázia. Ku nám ho údajne priviezli Rimania.

Názov druhu

Priradené obrázky

Názov plodu

Časť 2.

1. Dospelé jedince tohto druhu majú iný spôsob života ako mláďatá. Podľa toho je pomenovaná celá skupina živočíchov s rovnakým spôsobom života. Napíšte názov vyobrazeného druhu.

Názov druhu

Názov celej skupiny

2. Okrem predpísaného druhu živočícha sú tu vyobrazené ešte dva živočíchy – každý je z inej systematickej skupiny. Predpísaný druh patrí do jednej z nich. Pod obrázok predpísaného druhu treba napísať jeho názov. Potom priradiť ku názvu písmeno A alebo B podľa toho do ktorej skupiny patrí.

.....

.....

.....

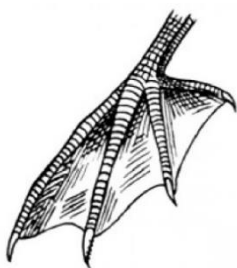
3. Vyberte predpísaný druh a napíšte jeho názov

4. Časť živočícha patrí k jednému z vyššie vyobrazených druhov živočíchov. Priradiť túto časť tela k príslušnému druhu živočícha. (pripíš číslo 4 k názvu správneho druhu v predchádzajúcich odpovediach).

5. Napíšte názov živočícha, ktorému patrí táto noha

Ktorý živočích tvorí hlavnú časť potravy tohto druhu?

.....

6. Napíšte názov vyobrazeného druhu.

Keď sa pozriete na nohy tohto živočícha, zistíte že patrí

medzi

7. Napíšte názov predpísaného druhu

.....

U týchto živočíchov potrava ostáva nejaký čas v „slepom čreve“ kde sa v nej vytvoria vitamíny.

Napíšte ako sa živočích dostanú k týmto vitamínom, pretože potrava z čriev odchádza.

.....

.....

8. Napíš názov predpísaného druhu živočícha a k obrázku A napíš čo je na ňom vyobrazené.

.....

Do ktorej skupiny živočíchov patrí tento druh.

.....

Autor testu: Mgr. Eva Repková
Recenzent: Ing. Ladislav Roller, PhD.

Vydal: Slovenská komisia Biologickej olympiády a Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava 2025

9.

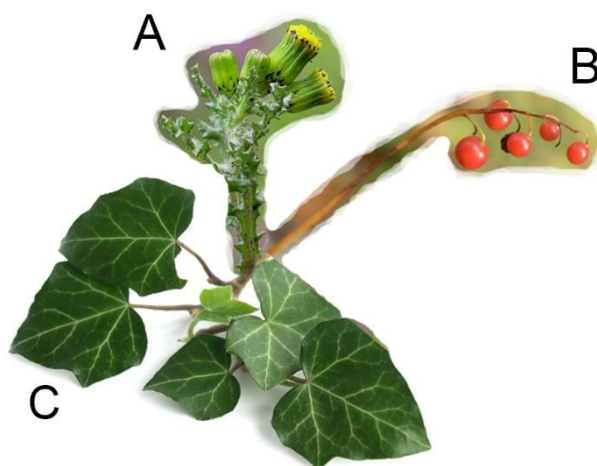
Názov druhu

Podčiarkni správnu odpoveď. Tento živočích loví tak že:

sedí v príbytku a dosahuje okolo plávajúce živočíchy alebo vypláva do vody.

Hlavolam

Obrázok „rastliny“ je poskladaný z troch druhov. Napíšte, ktoré sú to druhy.

A

B

C

Časť 3.

V tejto časti súťaže budete poznávať rastliny podľa obrázkov. Ku názvu druhu treba priradiť označenie – jedovatý = **je**, mierne jedovatý = **mje**, liečivý = **lie**, ak semená druhu roznášajú mravce, ku názvu druhu sa priradí **M**. Ku rastline, z ktorej sa pripravujú lieky proti chorobám srdca, treba priradiť okrem iného aj písmeno **X**.

A..... B..... C..... D.....

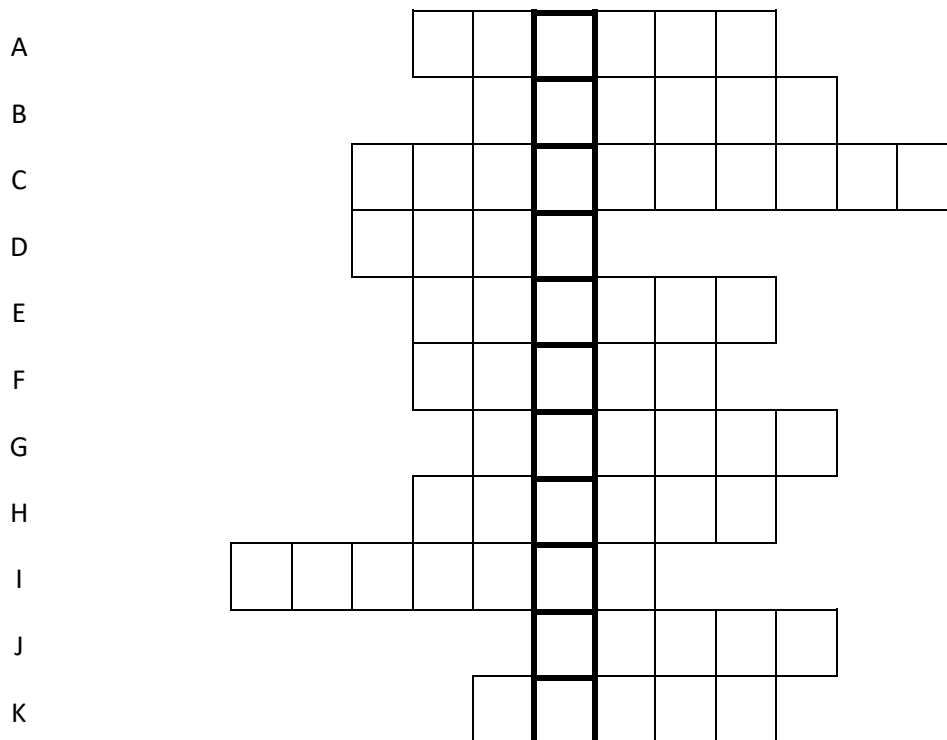
.....

E..... F..... G.....

Tajnička. Ako sa nazýva premena v mladosti vodných živočíchov na dospelé živočíchy žijúce na súši vo vlhkom prostredí. V tajničke doplňaj rodové (R) alebo druhové (D) mená predpísaných živočíchov a rastlín (rodové meno je prvé slovo v pomenovaní).

- A. D – Plazivý živočích, ktorý si niekedy sám ublíži. Časť tela si odlomí a ponechá ju útočníkovi, ktorý ho chce zožrať celého.
- B. D – „Skákavý“ živočích, ktorý v „detstve“ obýva vodné prostredie, neskôr sa presťahuje do vlhkého prostredia mimo vody.
- C. R – Hmyzožravý vták, ktorý na zimu odlieta do južne položených krajín.
- D. R – Ďatlovitý vták, ktorý nemusí odlietať, lebo v zime „vykráda“ mraveniská, včelie úle a vyberá larvy spod kôry stromov.
- E. D – Druhá časť názvu vtáka č. 3.
- F. D – čierny vták so žltým zobákom (samec) - časť jedincov tohto druhu, ktorá žije v lesoch na zimu odlieta, mestské prezimujú.
- G. D – Ušatý cicavec, ktorý dupaním „straší“ a odháňa prípadného nepriateľa.
- H. R – Rastlina husto kvitnúca na podhorských a vyššie položených lúkach ich skoro na jar „farbí“ ma fialovo.
- I. R – Jarná bylina, ktorá má plod struk s jedovatou látkou v semenách
- J. D – D – Strom s plodmi – súdkovitými nažkami v čiaškach.
- K. D – Živočích, ktorý loví hmyz do sietí pospletaných z veľmi pevných vláken.

Tajnička :